

RAPORT ȘTIINȚIFIC PRIVIND IMPLEMENTAREA PROIECTULUI
în perioada
1 octombrie 2015 – 17 decembrie 2015

Denumirea proiectului:

*Percepție socială și strategii comunicaționale privind
riscurile de securitate națională*

Codul proiectului: PN-II-RU-TE-2014-4-1669

Contractul de finanțare: nr. 335/01.10.2015

Directorul de proiect: Chiru (Dumitru) Irena

**Echipa de cercetare: Teodor Mihaela, Bogdan Aitana, Ivan
Cristina Mihaela și Nicula Valentin Ionuț**

Introducere

Raportându-ne la activitățile propuse în planul de realizare a proiectului anexat contractului de finanțare, în prima etapă de raportare, 1 octombrie 2015 – 17 decembrie 2015, echipa de cercetare angajată în proiect a desfășurat, sub coordonarea directorului, activități care au urmărit pe de o parte promovarea proiectului și, pe de alta, demararea cercetării prin realizarea documentării preliminare și delimitarea cadrului conceptual.

Promovarea proiectului s-a realizat prin intermediul următoarelor demersuri:

1. Realizarea paginii web a proiectului pe site-ul oficial al instituției contractoare, Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”;
2. Prezentarea proiectului în cadrul unor conferințe naționale din domeniul studiilor de intelligence și securitate;

Procesul de cercetare în proiect a fost inițiat prin acoperirea următoarelor dimensiuni:

3. Documentare teoretică pentru delimitarea cadrului conceptual
4. Documentare pentru stabilirea corpului comun al declarațiilor/afirmațiilor despre riscurile de securitate națională furnizate de documente strategice și mass-media;
5. Documentarea pentru stabilirea criteriilor de alegere a grupurilor-țintă;
6. Documentarea pentru stabilirea bazelor de date și a publicațiilor de de specialitate de achiziționat (cărți, reviste).

Activitățile menționate se subsumează următoarelor obiective specifice cuprinse în planul de realizare transpus în diagrama gantt a proiectului:

Obiectiv 1.1: Pregătirea planului de realizare și promovarea proiectului;

Obiectiv 1.2: Înțelegerea limitelor strategiilor comunicaționale privind riscurile de securitate, printr-o analiză de conținut a documentelor strategice elaborate de instituțiile cu atribuții în domeniul securității naționale;

Obiectiv 1.3: Creșterea performanței în cercetare și a capacității de implementare proiecte a echipei și crearea unui nucleu de expertiză în domeniul analizei de risc prin integrarea unor metode de analiză noi, cu impact și potențial de extindere la nivel național și regional.

1. Realizarea paginii web a proiectului (O1.1 - A1.1.2)

Prima activitate întreprinsă pentru realizarea obiectivului de promovare a proiectului a presupus postarea informațiilor privind identitatea, prezentarea succintă a proiectului, perioada de implementare a proiectului PN-II-RU-TE-2014-4-1669 pe pagina specială a site-ului oficial al Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”. Link-ul acestei pagini este: <http://animv.ro/proiecte.html>.

2. Prezentarea proiectului în cadrul unor conferințe în domeniul studiilor de intelligence și securitate (O1.1 - A1.1.1)

În realizarea obiectivului de promovare a proiectului, ne-am propus valorificarea tuturor oportunităților oferite de evenimentele științifice din domeniul studiilor de intelligence și securitate la care membrii echipei de cercetare au luat sau vor lua parte, cât și cele oferite de publicația științifică *Revista Română de Studii de Intelligence*, având următoarele rezultate:

a. Prezentarea proiectului în cadrul unor conferințe:

În data de 17 octombrie 2015, a fost realizată prima prezentare publică a proiectului în panelul special pentru tineri cercetători organizat în cadrul conferinței anuale internaționale *Intelligence in the Knowledge Society*, centrată pe prezentarea orală a scopului și obiectivelor, activităților și rezultatelor preconizate în proiect, cu menționarea liniei de finanțare. Evenimentul este organizat de Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” prin Institutul Național de Studii de Intelligence, programul oficial fiind accesibil pe adresa următoare: <http://intelligencestudies.ro/programme.html>.

La 8 decembrie 2015, urmează a fi realizată o prezentare a proiectului în cadrul simpozionului internațional anual organizat de Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate (CSSAS) al Universității Naționale de Apărare „Carol I” (UNAp „Carol I”), simpozion cu tema *Conflictele atipice ale secolului XXI*. Programul evenimentului va fi disponibil la adresa următoare: <http://cssas.unap.ro/ro/manifestari.htm>.

Dat fiind specificul evenimentelor menționate, scopul acestor prezentări, dincolo de promovarea proiectului, este cel de realizare a obiectivului de documentare pentru stabilirea criteriilor de alegere a grupurilor-țintă propuse în cercetarea sociologică. În același timp, ne-am propus să valorificăm aceste momente pentru identificarea unor posibili viitori respondenți, unul dintre grupurile de respondenți din eșantionul propus fiind format din reprezentanți ai structurilor și instituții din domeniul securității naționale.

b. Promovare prin publicații științifice:

Ne-am propus publicarea unui rezumat al proiectului, în rubrica Focus Academic a *Revistei Române de Studii de Intelligence*, nr. 14/2015, care va fi publicat la începutul anului 2016.

3. Documentare pentru stabilirea corpului comun al declarațiilor/afirmațiilor despre riscurile de securitate națională furnizate de documente strategice și mass-media (O1.2 – A.1.2.1)

Pornind de la premisa că orice percepție, comportament și reacție la risc în sine este modelată de înțelegerea, corelarea și integrarea celor două dimensiuni fundamentale, respectiv dimensiunea obiectivă și dimensiunea subiectivă, proiectul de cercetare propune utilizarea metodei de cercetare calitativa sortarea de tip Q, pentru a măsura și a defini cunoștințele, atitudinile și practicile privind riscurile de securitate națională ale românilor. În esență, sortarea de tip Q presupune ca o persoană să clasifice sau să ordoneze un set de stimuli în conformitate cu o normă

explicită (condiție de instruire), de obicei, pe o scară de 5 trepte: de la sunt de acord (+5) până la nu sunt de acord (-5), cu scoruri pe scară furnizate pentru a ajuta participantul să reflecteze asupra sarcinii. Operațiunea de sortare este inevitabil subiectivă, în sensul că participantul sortează afirmațiile în funcție de preferințe și aprecieri personale. Prin comparație cu alte abordări sociologice, în cercetările care au la bază metoda sortării de tip Q, subiecții și variabilele studiate sunt inversați. Astfel, **subiecții unui studiu de tip Q sunt afirmațiile, iar variabilele sunt reprezentate de respondenți.**

Prin raportare la acest obiectiv al proiectului, prima etapă a presupus realizarea unui corpus de afirmații/declarații despre riscurile de securitate națională extrase din documente strategice și mass-media. În realizarea acestei activități, am urmărit acoperirea a **doi piloni esențiali** ca bazin de culegere a datelor:

1. documente strategice aplicabile domeniului Securității Naționale a României

2. conținuturi mediatice reprezentative din spațiul național.

1. Documente strategice

Primul pas în activitatea noastră de documentare a presupus stabilirea definițiilor termenilor de specialitate utilizați în acest proiect, respectiv *risc*, *amenințare* și *vulnerabilitate*.

Pentru termenul principal, „risc de securitate”, am utilizat ca surse de informare: *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (accesibil pe <http://plato.stanford.edu/entries/risk/>); Joseph Romm, *Defining National Security: The Nonmilitary Aspects*, Washington: Council on Foreign Relations, 1993; A. Wildavsky, K. Dake, *Theories of risk perception: Who fears what and why?*, Daedalus, Vol. 119, No. 4, Risk (Fall, 1990). Din analiza acestora, a rezultat că definiția acceptată a riscului este:

Riscul de securitate este evenimentul potențial a cărui manifestare ar conduce la afectarea gravă a funcționării normale a instituțiilor statului, a vieții și integrității fizice a cetățenilor și a organizării comunităților umane. Nivelul expunerii la risc este produsul între probabilitatea de producere a evenimentului și gradul de vulnerabilitate al statului (intensitatea consecințelor pe care le-ar avea producerea evenimentului): $E(R) = P(A) \times V$ unde $E(R)$ este nivelul expunerii la Risc; $P(A)$ este probabilitatea de producere a evenimentului A și V este gradul de vulnerabilitate al statului.

Pornind de la această definiție, s-a impus documentarea definițiilor a doi termeni, **amenințare și vulnerabilitate**, care de cele mai multe ori se confundă cu riscul de securitate.

În primul rând, „amenințarea la adresa securității” este manifestarea de orice fel a unei intenții ostile din partea unui actor statal sau non-statal sau o secvență de evenimente naturale sau provocate de acțiunea omului care, pot avea, în cazul materializării, drept consecință afectarea gravă a funcționării normale a instituțiilor statului, a vieții și integrității fizice a cetățenilor și a organizării comunităților umane (sursa Jan Goldman, *Words of Intelligence: A Lexicon for the Intelligence Professional for the Domestic and Foreign Threat*. Lanham, MD: Scarecrow Press, 2011).

În cel de-al doilea rând, termenul de „vulnerabilitate de securitate” se distinge de ideea de amenințare prin faptul că reprezintă o caracteristică internă a statului, spre deosebire de amenințare, care este un factor exterior. Opusul unui sistem vulnerabil este un sistem rezilient, care are capacitatea de a absorbi șocurile (în cazul unei societăți șocuri politice, economice, sau naturale) fără ca acestea să îi afecteze capacitatea de îşi atinge obiectivele, desfășurându-și susținut activitatea pe termen lung (Stockholm Resilience Center, <http://www.stockholmresilience.org>).

Având ca referință aceste definiții, am efectuat activitatea de documentare pentru stabilirea corpului comun al declarațiilor/afirmațiilor despre riscurile de securitate națională furnizate de documente strategice propunând o trecere în revistă a celor trei documente principale privind securitatea națională în România. Cercetarea a fost centrată pe *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019. O Românie puternică în Europa și în lume* - SNAp (2015)¹, documentul asumat la nivel național care exprimă viziunea strategică pentru domeniul securității naționale a României. Având ca document de referință această Strategie activitatea pentru acesă etapă a proiectului a presupus identificarea și extragerea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale a României, precum și a vulnerabilităților și disfuncționalităților cu impact asupra securității naționale a României, după cum urmează :

a. Riscuri și amenințări de securitate

- pericolul unui război clasic, al unor agresiuni militare convenționale;
- penetrarea frontierelor;
- terorismul internațional având drept consecințe provocarea de pierderi masive de vieți omenești și distrugeri materiale de mare amploare, accesul posibil la armele de distrugere în masă sporind consecințele acțiunilor grupărilor teroriste, finanțarea grupărilor teroriste care au acces la tehnologia modernă și se pot folosi de transferuri bancare și mijloace de comunicare rapide, de sprijinul criminalității

¹ Document oficial accesibil on-line pe <http://www.presidency.ro/static/Strategia%20Nationala%20de%20Aparare%20a%20Tarii.pdf> (accesat 15 noiembrie 2015).

transfrontaliere ori de sprijinul regimurilor corupte sau incapabile să guverneze democratic;

- proliferarea armelor de distrugere în masă având drept implicații accesul la astfel de mijloace devine tot mai ușor din punct de vedere tehnologic, unele state posesoare dezvoltă noi tipuri de mijloace de luptă, în timp ce se amplifică preocupările pentru perfecționarea mijloacelor de transport la țintă; evoluțiile doctrinare acreditează tot mai frecvent posibilitatea folosirii unor astfel de mijloace în cadrul operațiilor militare, precum și emergența unor entități non-statale în măsură să dobândească unele capacități de producere a armelor de distrugere în masă

- dezvoltarea programelor de rachete balistice;

- conflictele regionale în contextul arealului strategic în care este situată România este încă bogat în conflicte locale, inter-etnice sau religioase, alături de alte stări tensionate, tendințe separatiste, dispute teritoriale și situații de instabilitate;

- proliferarea unor manifestări radicale, iredentiste sau extremiste care pot afecta drepturile și libertățile cetățenilor, coeziunea socială sau relațiile inter-etnice;

- criminalitatea transnațională organizată în contextul în care România este sursă, zonă de tranzit și destinație a unor activități criminale constând în: trafic ilegal de armament, muniții și explozivi; trafic de narcotice; migrație ilegală și trafic de ființe umane; trafic de produse contrafăcute; activități de spălare a banilor; alte aspecte ale criminalității economico-financiare;

- agresiunile informatice sau informaționale, generate preponderent din mediul internațional, dar și din cel intern;

- spionajul și alte acțiuni ostile ale unor servicii de informații, activitățile și preocupările informative ale unor actori non-statali orientate spre influențarea actului decizional, inclusiv a deciziei politice, a mass-media sau a opiniei publice;

- gestiunea inefficientă a treburilor publice, constând în negarantarea exercitării responsabile și eficiente a puterii, în deplin acord cu principiile democrației și cerințele respectării drepturilor omului, diminuarea capacității de aplicare a legii de către unele instituții ale statului; capacitatea administrativă redusă la nivel central și local; politizarea excesivă a unor instituții, atât la nivel local cât și național; corupția, cu implicații asupra funcționării instituțiilor statului și cu efecte negative asupra vieții cetățeanului; lipsa unui mecanism coerent de previziune, prognoză, programare, planificare, execuție și control care să susțină conducerea bugetară în sistem multianual și pe bază de rezultate, dezechilibre bugetare generate de decizii politice greșite;

- guvernarea inefficientă (dezechilibre bugetare generate de decizii politice greșite): efect al deficitului democratic și al corupției instituționale, subminează încrederea cetățenilor în instituțiile publice;

- fenomene grave, de natură geofizică, meteo-climatică ori asociată, provenind din mediu sau reflectând degradarea acestuia, inclusiv ca urmare a unor activități umane periculoase, dăunătoare sau iresponsabile: catastrofele naturale sau alte fenomene geo- sau meteo-climatice grave (cutremure, inundații, încălzirea globală și alte modificări bruște și radicale ale condițiilor de viață); tendința de epuizare a unor resurse vitale; catastrofele industriale sau ecologice, perturbarea vieții economico-sociale și poluarea gravă a mediului pe teritoriul național și în regiunile adiacente; posibilitatea crescută a producerii unor pandemii.

b. Vulnerabilități și disfuncționalități:

- dependența accentuată de unele resurse vitale greu accesibile;
- tendințele negative persistente în plan demografic (tendințele demografice negative și procesul de îmbătrânire a populației), migrația masivă (degradarea coeziunii familiilor ca urmare a fenomenului de migrație, cu consecințe puternic negative asupra copiilor și tinerilor);
- nivelul ridicat al stării de insecuritate socială, persistența stării de sărăcie cronică și accentuarea diferențelor sociale;
- proporția redusă, fragmentarea și rolul încă insuficient al clasei de mijloc în organizarea vieții economico-sociale;
- fragilitatea spiritului civic și a solidarității civice;
- infrastructura slab dezvoltată și insuficient protejată (deficiențe în protecția și funcționarea infrastructurii critice);
- starea precară și eficiența redusă a sistemului de asigurare a sănătății populației (scăderea calității serviciilor publice de sănătate);
- carențele organizatorice, insuficiența resurselor și dificultățile de adaptare a sistemului de învățământ la cerințele societății (calitatea scăzută a sistemului de educație prin degradarea actului educațional, cu efecte directe asupra evoluției societății românești prin deprofesionalizarea acesteia);
- organizarea inadecvată și precaritatea resurselor alocate pentru managementul situațiilor de criză;
- angajarea insuficientă a societății civile în dezbaterile și soluționarea problemelor de securitate.

În etapa viitoare a cercetării, acest set de afirmații va fi analizat în conjuncție cu setul de declarații/afirmații despre riscurile de securitate națională extras din conținuturile mediatice relevante pentru cercetarea de față.

2. Mass-media

Pentru pilonul doi de analiză, respectiv cel al conținuturilor mediatice, avem în vedere reiterarea procesului aplicat pentru pilonul unu: **identificarea și extragerea unui set de declarații/afirmații despre riscurile de securitate națională.**

Premisa de la care am plecat în includerea conținuturilor mediatice în analiză a fost aceea că în contextul actual, mass-media reprezintă mijlocul de comunicare socială dominant, care propune receptării un flux continuu de date, fapte și idei și, în paralel cu informațiile transmise, semnificații prin prisma cărora configurează o imagine despre lume. Mass-media sunt cele care definesc realitatea prin intermediul știrii, al comentariului și al ficțiunii, iar procesele firești de selecție și ierarhizare determină ceea ce este inclus și ceea ce este exclus, impun anumite evenimente și omit alte evenimente. Dincolo de faptul că deschid „ferestre spre lume”, oferind perspective selective, mass-media interpretează, propun cadre explicative explicite sau implicite, bazate pe asocieri de idei, imagini cu semnificații latente, raționamente cauzale ”firești”. În egală măsură, mass-media clasifică și etichetează, realizând distincții între ceea ce este normal și deviant, acceptabil sau inacceptabil, nomic sau anomic. Capitalul simbolic al mijloacelor de comunicare în masă derivă din capacitatea de a da nume lucrurilor și de a oferi o listă variabilă de sensuri, procesul devenind similar funcției de stabilire a agendei. Influența mass-media este așadar un dat care se resimte, în mod cognitiv, cultural și cumulativ și asupra reprezentărilor asupra riscului de securitate națională.

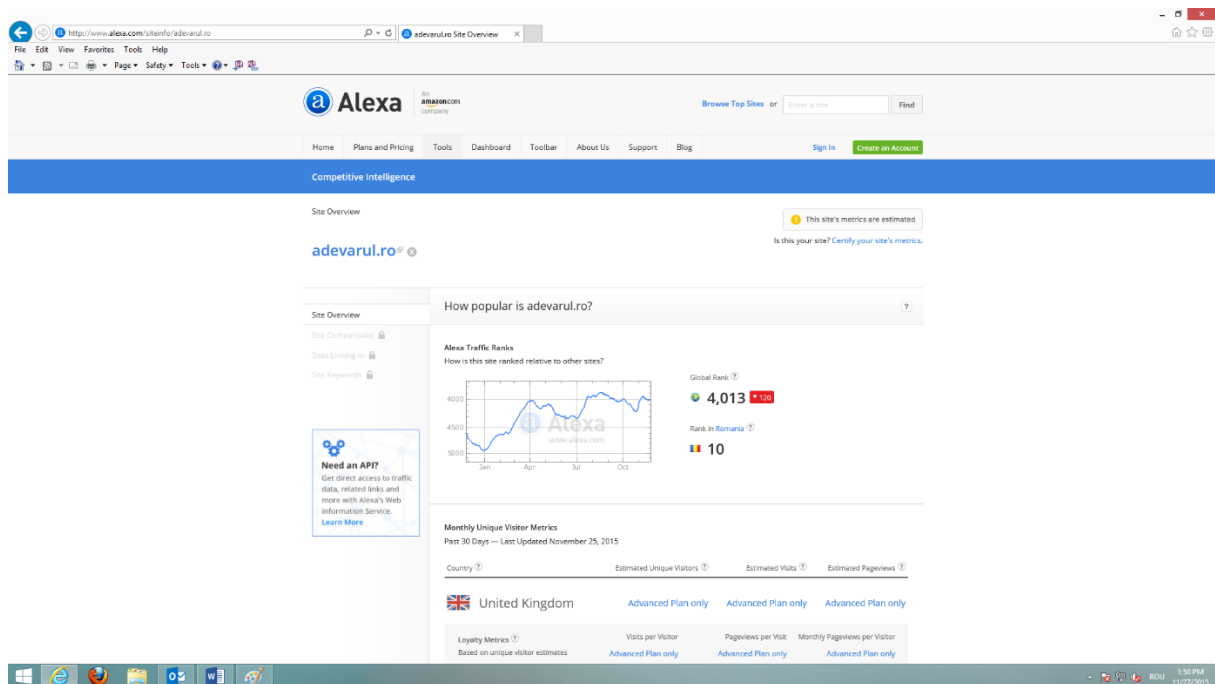
Plecând de la aceste considerații, în etapa actuală a cercetării am realizat un eșantion cuprinzând cinci unități de analiză din mass-media românești. În stabilirea criteriilor de selectare a acetui eșantion pe baza căruia să efectuăm analiza calitativă de conținut, am avut în vedere impactul respectivului medium la nivelul percepției publice din Romania (vizând în cercetare să selectăm acele mass media care au impactul probabil cel mai ridicat). În acest sens, am efectuat o documentare asupra datelor privind gradul de utilizare și de vizibilitate pe internet a mass-media din România, apelând la informațiile privind *Reputația și trafic rank-ul Alexa* (<http://www.alex.com>), care măsoară popularitatea unui site cu accent pe trafic sau vizibilitate, folosind un algoritm de calcul complex și acordând valori de la unu până la un milion, sau și mai mult, depinzând de numărul de site-uri existente. Reputația on-line a unui site web este definită de totalitatea informațiilor, publicate pe internet cu privire la respectivul site. Tot Alexa oferă date privind reputația, creșterea acesteia determinând și creșterea trafic rank-ului.

Folosind acest instrument de lucru, am stabilit un eșantion format din cinci unități media de documentare pe site-ul căroră vom realiza în următoarea etapă o analiză de conținut având ca obiectiv selectarea afirmațiilor privind riscurile de securitate națională și realizarea unui corpus comun al declarațiilor/afirmațiilor

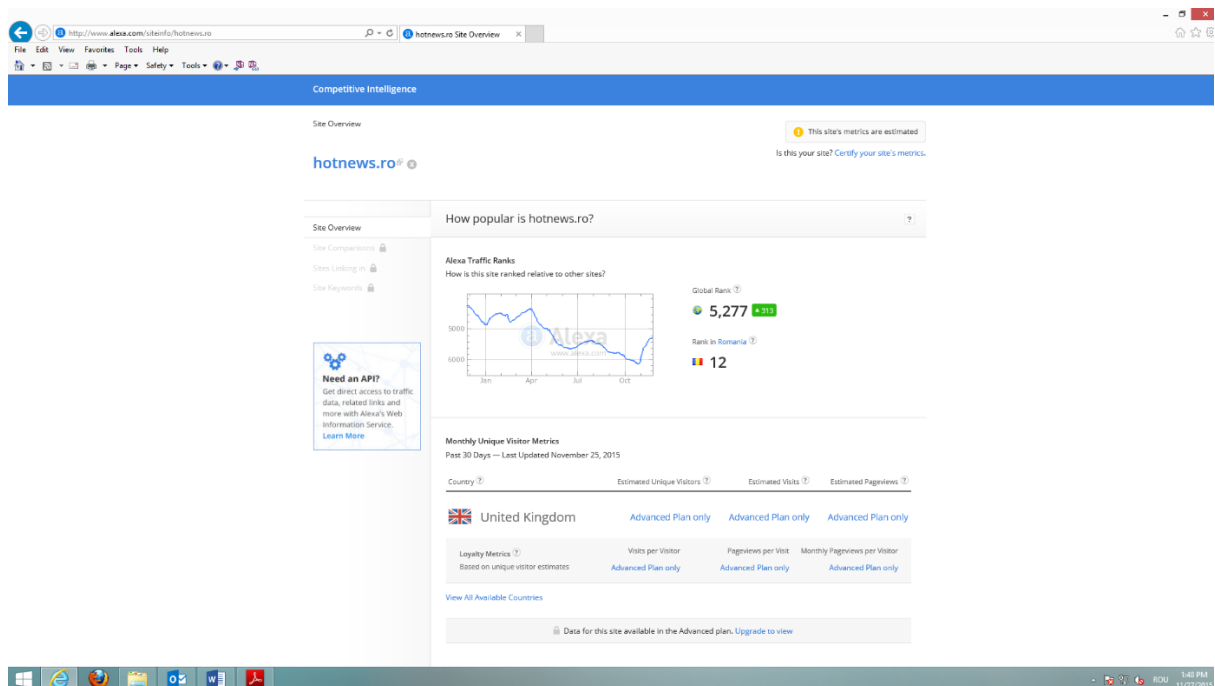
despre riscurile de securitate națională (prin raportare la cele extrase din documentele strategice).

Unitățile media selectate sunt: Adevărul.ro, Hotnews.ro, Libertatea.net, Realitatea.net și Știrileprotv.ro.:

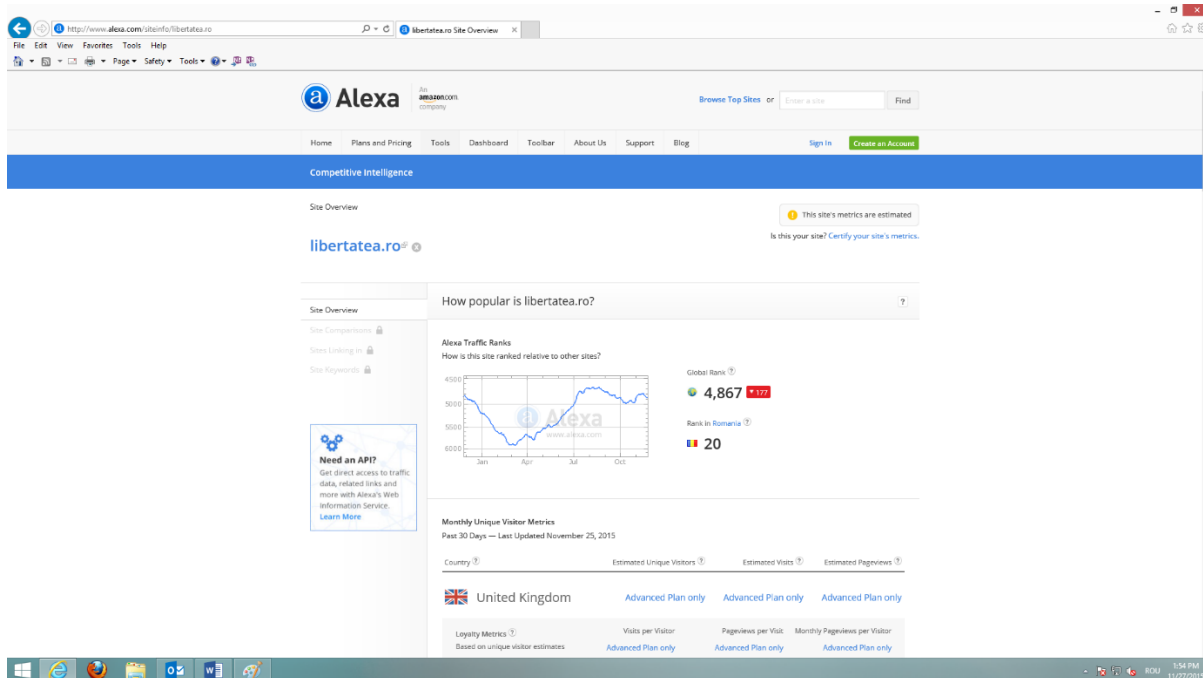
a. Adevărul.ro

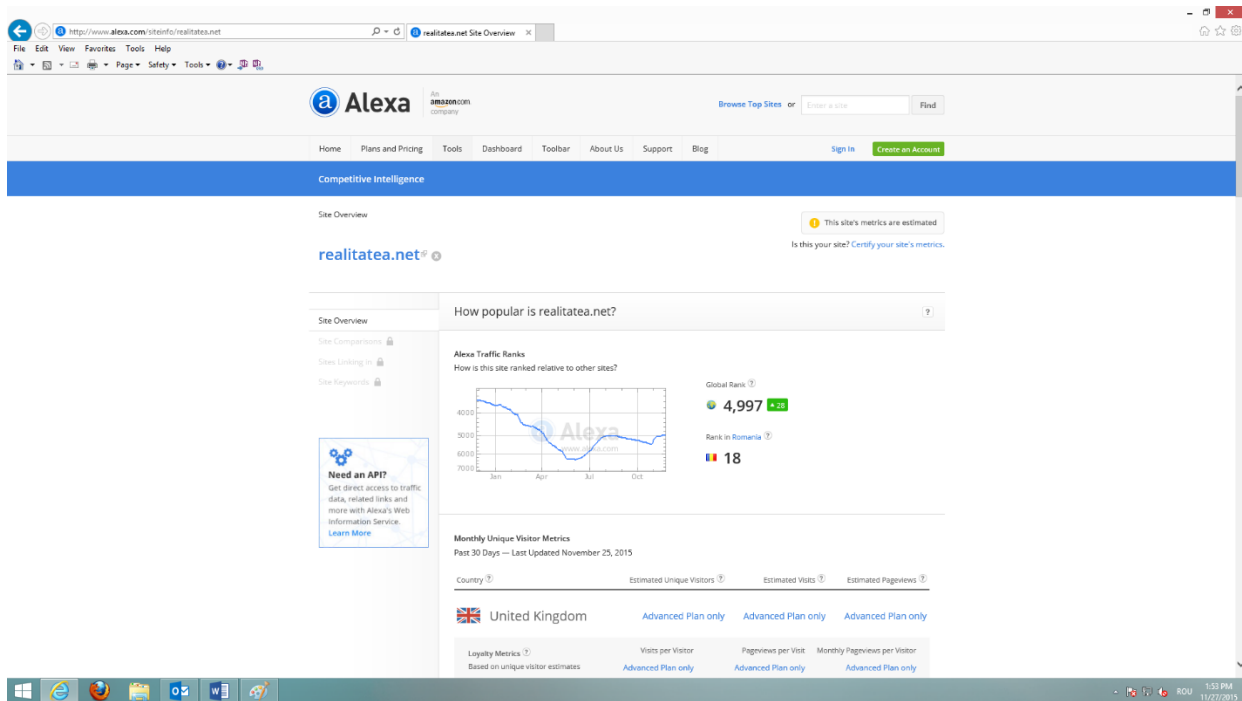
b. Hotnews.ro

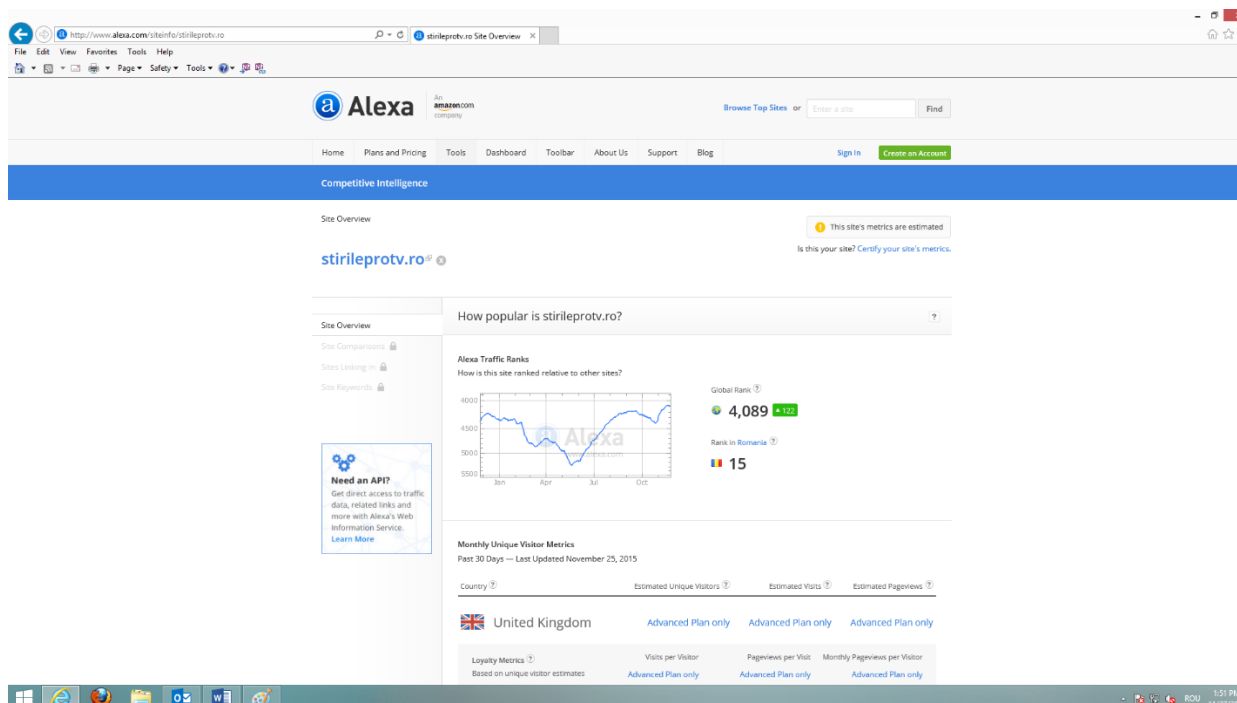
c. Libertatea.net

d. Realitatea.net

e. Știrileprotv.ro

În etapele ulterioare ale procesului de cercetare, din corpusul comun de afirmații se va realiza un eșantion de 100 de afirmații (setul Q) care va fi supus analizei și clasificării/ierarhizării, prin sortarea de tip Q, de către un eșantion de respondenți (setul P). După ce participanții la studiu vor sorta afirmațiile în funcție de propriile preferințe și convingeri, vom identifica acele conexiuni existente între diferitele sortări realizate, pentru a analiza dacă există o legătură de interdependență între preferințele oamenilor în percepția asupra riscurilor de securitate națională, care va permite construcția unei perspective sociale asupra subiectului cercetat. Această etapă a cercetării este prevăzută a se derula în anul 2016.

4. Documentarea pentru stabilirea criteriilor de alegere a grupurilor-țintă (O1.3 – A1.3.2)

Activitatea din perioada de referință a presupus și stabilirea criteriilor de alegere a eșantionului de respondenți (setul P). Raportându-ne la opțiunea pentru o metodă de cercetare calitativă și la nevoile de cercetare desprinse din obiectivele proiectului, suntem determinați să alegem un eșantion diversificat de respondenți pentru a acoperi o gamă cât mai largă a populației române. Sursele de informare folosite în fundamentarea modalității de stabilire a unui eșantion diversificat au fost: Francois de Singly, Alain Blanchet, Anne Gotman, Jean-Claude Kaufman, *Ancheta și metodele ei: chestionarul, interviul de producere a datelor, interviul comprehensiv,*

Editura Polirom, Iași, 1998; și Gary King, Robert O. Keone, Sidney Verba, *Designing Social Inquiry*, Princeton University Press, 1994.

Potrivit acestor autori, alcătuirea eșantionului diversificat suferă o dublă constrângere: necesitatea unui contrast maxim al indivizilor și necesitatea unui număr semnificativ de unități de analiză. Trebuie luate în considerare în primul rând variabilele strategice legate de tema de cercetare propusă. Din acest motiv ne-am propus stabilirea unui eșantion de 100 de respondenți reprezentativi pentru populația activă din punct de vedere economic și politic, luând în considerare și variabilele descriptive clasice de poziționare. Astfel am stabilit următoarele criterii de selecție pe care le vom aplica în etapa următoare în alegerea eșantionului reprezentativ (setul P):

- a. mediul profesional de apartenență (academic, civic/ONG, guvernamental/structuri și instituții din domeniul securității naționale precum și mediul de afaceri privat)
- b. nivelul de cunoaștere al domeniului securității naționale (noncunoaștere-cunoaștere)
- c. vârsta (caracterul activ din punct de vedere economic și politic - 25-45 de ani)
- d. genul (respectarea principiului egalității de gen)

5. Documentarea pentru stabilirea bazelor de date și a publicațiilor de specialitate de achiziționat (cărți, reviste) **(O1.3 – A1.3.1)**

Una dintre condițiile atingerii obiectivului de creare a unui nucleu de expertiză pe linia percepției sociale asupra riscului ca subdomeniu al analizei de risc este dată de integrarea unor metode de analiză (cu potențial de valorificare la nivel național și regional) prin conectarea la rezultatele activității de cercetare a specialiștilor internaționali din domeniul analizei de risc.

În acest sens, ne-am propus și am realizat activitatea de documentare pentru stabilirea bazelor de date și listelor de publicații de specialitate, reviste și volume, care ar putea fi propuse pentru achiziționare în următoarea etapă de raportare. Achiziția în sine se va realiza după o atentă evaluare și o corelare cu nivelul bugetului prevăzut pentru această activitate.

Listele rezultate din această activitate de documentare sunt:

a. baze de date

SpringerLink Journals

ProQuest Central

Oxford Journals

SAGE Journals HHS Collection

Cambridge Journals

Tandfonline

Ideas Repec

b. cărți și volume colective

Bammer, Gabriele, Smithson Michael (edit.), (2008) *Uncertainty and Risk. Multidisciplinary Perspectives*, Earthscan Londra.

Bracken, Paul et. al. (coord.), (2008) *Managing Strategic Surprise. Lessons from Risk Management and Risk Assessment*, Cambridge University Press.

Brasfield, Andrew D., (2009) *Forecasting Accuracy and Cognitive Bias in The Analysis of Competing Hypotheses*, Department of Intelligence Studies, Mercyhurst College, Erie.

Glynis M. Breakwell, (2007), *The Psychology of Risk*, Cambridge University Press.

Heuer, Richards J. Jr., (1999) *Psychology of Intelligence Analysis*, Center for the Study of Intelligence, Central Intelligence Agency.

Heuer, Richards J., Jr., Pherson, Randolph H, (2011) *Structured analytic techniques for intelligence analysis*, CQ Press, Washington DC.

Hopkin, Paul, (2013) *Risk management*, Editura Kogan Page, Londra.

Kahnemann, D. & P. Slovic and A. Tversky (Eds.), *Judgement under uncertainty: Heuristics and biases*. New York: Cambridge University Press.

Peltier Thomas R., (2005) *Information Security Risk Analysis*, Auerbach, Boca Raton, Londra, New York, Washington, D.C., Taylor & Francis e-Library.

Prunckun, Hank, (2010) *Handbook of Scientific Methods of Inquiry for Intelligence Analysis*, Scarecrow Press, Lanham, Toronto, Plymouth.

Slovic P. (2000). *The perception of risk*, London: Earthscan.

Stehr Nico, (2001) *The Fragility of Modern Societies. Knowledge and Risk in the Information Age*, Sage Publications, Londra.

Wright, G. & P. Ayton (Eds.). *Subjective Probability*, Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Krueger, Bankoff, Orlowski. (2015). *Cultures and Disasters. Understanding Cultural Framings in Disaster Risk Reduction*, Routledge, UK.

c. publicații de specialitate

Risk Analysis. An International Journal – publicație oficială a Societății pentru analiza de risc (Society for Risk Analysis din SUA)

Journal of Risk and Governance – publicație editată de professor Dr. Matthias Beck, Queen's University Management School și Queen's University Belfast Belfast, UK, accesibilă contra cost pe <http://www.tandfonline.com/loi/rjrr20#.VmAdHZN63IU>

Journal of Risk and Uncertainty – accesibil contra cost pe <http://www.springer.com/economics/economic+theory/journal/11166> și pe <https://ideas.repec.org/s/kap/jrisku.html>

Journal of Risk Research – publicație oficială a departamentelor Europa și Japonia a Societății pentru Analiza de Risc, accesibilă contra cost pe <http://www.tandfonline.com/toc/rjrr20/current#.VmAbg5N63IU>

Law, probability and risk – publicație editată în colecția Oxford Journals accesibilă contra cost pe <http://lpr.oxfordjournals.org/>

Risk, Hazard and Crisis in Public Policy – publicație editată de Policy Studies Organization accesibilă contra cost pe <http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1002/%28ISSN%291944-4079>

Concluzii și perspective de cercetare

În perioada de referință, s-a derulat cu succes etapa documentării preliminare pentru stabilirea corpului de declarații/afirmații despre riscurile de securitate națională furnizate de documente strategice, respectiv de eșantionare a mass-media și au fost stabilite criteriile de alegere a grupurilor-țintă pentru cercetare. Activitatea de documentare a fost realizată printr-o combinație a eforturilor individuale și colective ale membrilor echipei. Au fost organizate întâlniri lunare ale echipei în vederea evaluării progreselor înregistrate în cercetare de fiecare membru al echipei și a eventualelor dificultăți întâmpinate.

Având în vedere cele menționate, putem raporta realizarea integrală a obiectivelor prevăzute pentru prima etapă a desfășurării proiectului, cu următoarele rezultate:

1. Realizarea paginii web a proiectului pe site-ul oficial al instituției contractoare, Academia Națională de Informații "Mihai Viteazul": <http://animv.ro/proiecte.html>.

2. Prezentarea proiectului în cadrul a două conferințe naționale din domeniul studiilor de intelligence și securitate și perspectiva publicării rezumatului proiectului în rubrica *Focus Academic* a *Revistei Române de Studii de Intelligence*, nr. 14/2015;

3. Documentare pentru stabilirea corpului comun al declarațiilor/afirmațiilor despre riscurile de securitate națională prin analiza documentelor strategice și stabilirea criteriilor de selecție a celor cinci unități mass-media de documentare reprezentative pentru peisajul media românesc:

4. Documentarea pentru stabilirea criteriilor de alegere a grupurilor-țintă;

5. Documentarea pentru stabilirea bazelor de date și a publicațiilor de specialitate (cărți, reviste) de achiziționat.

Activitățile derulate în cadrul acestei etape fundamentează realizarea activităților prevăzute în planul de activitate pentru anul 2016:

1. elaborarea chestionarului cu ajutorul soft-ului FlashQ;
2. colectarea datelor prin trimiterea aplicației arhivate pe adresa de email a respondenților și centralizarea răspunsurilor;
3. analiza factorială și interpretarea cu ajutorul softului PQMethod;
4. promovarea rezultatelor parțiale ale proiectului prin organizarea celor două mese rotunde, prezentarea în cadrul unor conferințe internaționale și publicarea unor studii în publicații de specialitate din domeniul studiilor de securitate și intelligence.

Director proiect,

Prof.univ.dr. Irena CHIRU